

siedziba

Muzeum Ikon w Supraślu zajmuje część siedemnastowiecznego Pałacu Opatów, wchodzącego w skład zabudowań monasteru Supraskiego. Jego centralną część stanowi zrekonstruowana szesnastowieczna cerkiew Zwiastowania Przenajświętszej Bogarodzicy.

Kalendarium

k. XV w. (1495?) – Aleksander Chodkiewicz sprowadza do swej siedziby w Gródku zakonników, wśród których mogli być zarówno mnisi pochodzący z góry Athos, jak i z ławry Kijowsko-Pieczerskiej. Od momentu założenia do połowy XVI w. zgromadzenie otrzymuje liczne nadania oraz samo dokonuje wielu zakupów ziemi.

1505 – patriarcha Konstantynopola Joachim nadaje *Tomos* – błogosławi nowemu zgromadzeniu.

1508 – bracia niepokojeni zgiełkiem dworu gródeckiego uzyskują od fundatora zgodę na zmianę siedziby, na którą wybrane zostaje uroczysko Suchy Hrud. W końcu tego roku lub nieco później zgromadzenie przenosi się na nowe miejsce.

1509 – igumen Pafnucy Sieheń wystąpił do króla Zygmunta Starego z prośbą o zezwolenie na budowę murowanej świątyni.

1510 – Aleksander Chodkiewicz i Józef Sołtan nadają zgromadzeniu nowy „ustaw” – regułę wewnętrzną klasztoru (zmiana charakteru życia monastycznego z eremickiego na wspólnotowy – cenobityczny).

1516 – 15 października – konsekracja cerkwi Zwiastowania Przenajświętszej Bogarodzicy.

1532 – wybór pierwszego w historii monasteru archimandryty – Sergiusza Kimbara. Nadanie zgromadzeniu tytułu ławry.

1533 – ukończenie budowy cerkwi Zmartwychwstania Pańskiego wraz z katakumbami, jako miejsce wiecznego spoczynku braci zakonnych.

1532–1557 – powstaje polichromia cerkwi Zwiastowania Przenajświętszej Bogarodzicy.

1545 – budowa refektarza, a przy nim cerkwi oraz kuchni ze spiżarnią.

1568 – Jerzy i Grzegorz Chodkiewiczowie potwierdzają regułę monasteru z 1510 r. i nadają statut bibliotece klasztornej. Najcenniejszą księgą w zbiorach supraskich była *Mineja Czytana* z mowami Jana Złotoustego, jedenastowieczny zabytek piśmiennictwa staro-cerkiewno-słowiańskiego.

XVI/XVII w. – protesty związane z przyjęciem postanowień Unii Brzeskiej (1596).

1. poł. XVI w. – początek okresu unickiego.

1635 – nadanie nowej reguły unickiego zakonu Bazyliańców.

1635–1655 – budowa Pałacu Opatów.

Ok. 1643 – ukończenie nowego manierystycznego ikonostasu w cerkwi Zwiastowania NMP.

XVII w. – dobudowanie przedsionka do cerkwi Zwiastowania NMP, wstawienie czterech ołtarzy bocznych oraz organów.

1695 – otwarcie supraskiej oficyny wydawniczej.

1695–1697 – budowa bramy głównej z dzwonnica.

XVIII w. – zakrycie fresków rokokową tabulaturą (do wysokości okien – malowidła w tych miejsca zostały wcześniej zabielone), budowa chóru oraz montaż innych elementów wyposażenia wnętrza świątyni (tron biskupi, ambona, stalle).

1708–1764 – powstaje większości obiektów mieszkalnych zespołu klasztornego.

1710 – powstanie papierni dla potrzeb oficyny wydawniczej.

1770 (1771) – przebudowa prezbiterium (nowa dekoracja stiukowa i malowidła).

1796 – sekularyzacja dóbr klasztornych przez władze pruskie.

1798–1809 – okres istnienia diecezji unickiej.

XIX w. – pokrycie części dekoracji malarskiej świątyni pobiałą.

1803 – zamknięcie drukarni.

1807 – traktat w Tylży – włączenie Supraśla wraz z obwodem białostockim w granice Imperium Rosyjskiego.

1807–1833 – umieszczenie w budynkach klasztornych szpitala.

1834 – Wilhelm Zachert dzierżawi dobra klasztorne, Pałac Opatów i część budynków klasztornych, w których zakłada fabrykę włókienniczą (1883 – wykupuje dzierżawione budynki).

- 1839** – likwidacja unii kościelnej. Zwierzchnictwo Cerkwi prawosławnej nad monasterem Supraskim.
- 1853** – powstanie ciepłej cerkwi tzw. *Ciepluszki*.
- 1889–1890** – budowa murowanej cerkwi Świętego Jana Teologa.
- k. XIX – 1. poł. XX w.** – nieudolna renowacja fresków.
- 1915** – ewakuacja klasztoru w głąb Rosji. Wywiezienie Supraskiej Ikony Matki Bożej.
- 1919** – przejęcie klasztoru w Zarząd Dóbr Państwowych odrodzonej Polski.
- 1922** – przekazanie budynków monasteru szkole rolniczej.
- 1926** – zamknięcie cerkwi Świętego Jana Teologa.
- 1927** – przejęcie cerkwi Zwiastowania NMP przez parafię rzymsko-katolicką w Supraślu.
- 1936** – salezjanie tworzą w budynkach klasztornych zakład wychowawczy.
- 1939–1941** – wojsko radzieckie zajmuje cerkiew i klasztor, niszcząc ich wyposażenie m.in. zabytkowy ikonostas.
- 1941** – wkroczenie wojsk hitlerowskich, w cerkwi urządzone zostaje magazyn. Dalsza dewastacja zespołu klasztornego.
- 1944** – koniec lipca – wysadzenie cerkwi Zwiastowania NMP oraz spalenie Pałacu Opatów i budynków klasztornych.
- 1946–1947** – zdjęcie i zabezpieczenie ocalałych fresków.
- 1951** – likwidacja zakładu salezjańskiego, przekazanie zabudowań Ministerstwu Rolnictwa. Organizacja Technikum Mechanizacji Rolnictwa.
- 1956–1960** – zabezpieczenie murów cerkwi Zwiastowania NMP w postaci „trwałej ruiny”.

1973 – przekazanie refektarza i kaplicy Muzeum Okręgowemu w Białymstoku.

1978 – utworzenie ekspozycji fresków.

1984 – rozpoczęcie odbudowy cerkwi Zwiastowania NMP. Utworzenie Prawosławnego Domu Zakonnego w Supraślu.

1996 – przekazanie supraskiego zespołu klasztornej Cerkwi prawosławnej.

2006 – 5 października – otwarcie w części Pałacu Opatów Muzeum Ikon – Oddziału Muzeum Podlaskiego w Białymstoku.